

Shahid Sattari Aeronautical University
of Science and Technology

Journal of Innovation Management in
Defensive Organizations

ISSN: 2676-7112

Volume 5, Issue 15

Spring 2022

P.P.35-58

Designing a Good Governance Model for Sustainable Development with an Innovative Action Approach

Ghazal Rezaei Lori¹, Sanjar Salajeghe², Shiva Madahian³, Amin Nikpour⁴

Abstract

Background & Purpose: Rulers and managers have put achieving sustainable development on their agenda. Sustainable development leads to the improvement of economic, social and environmental conditions. But there are very few researches on the factors that lead to this goal. Therefore, in this research, a good governance model in the field of industry and mining for sustainable development with the approach of innovative actions is designed.

Methodology: The statistical sample consisted of 22 managers of Gol Gohar Industrial and Mining Company and faculty members of universities who were selected by purposive sampling method. Semi-structured interview tools were used to collect data and the interview texts were analyzed in three stages of open, axial and selective coding.

Findings: The analysis of research data showed that Comprehensive responsibility leads to the formation of good governance, and along with that, knowledge linkage, innovation platforms and innovative actions lead to sustainable development in social, economic and environmental dimensions. Also, the country's natural resources are a great opportunity for the comprehensive development of the country.

Conclusion: Considering that natural resources are a valuable opportunity for the comprehensive development of the country, managers should take steps according to their responsibility towards different groups of society and prepare the necessary conditions to transform natural resources into long-term benefits of society.

Keywords: *Innovative Actions, Sustainable Development, Good Governance, Gol Gohar Mine.*

Citation: Rezaei Lori, Ghazal; Salajeghe, Sanjar; Madahian, Shiva and Nikpour, Amin.(2022). Designing a Good Governance Model for Sustainable Development with an Innovative Action Approach. *Journal of Innovation Management in Defensive Organization*,5(15),35-58.

1. Ph.D. Student of Public Administration, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran. **E-mail:** Ghazal.rezaei1122@gmail.com

2. Associate Prof., Department of Public Administration, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran. **E-mail:** S.salajeghe@iauk.ac.ir

3. Assistant Prof., Department of Public Administration, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran. **E-mail:** Sheshemad@yahoo.com

4. Department of Public Administration, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran. **E-mail:** Nikpour2003@yahoo.com

Received: 17/10/2021

Accepted: 26/12/2021

Corresponding Author: Sanjar Salajeghe

Article Type: Research-based

DOI: 10.22034/qjimdo.2021.310857.1454

دانشکده مدیریت

فصلنامه مدیریت نوآوری در سازمان‌های دفاعی
شاپای انتشار: ۷۱۱۲-۲۶۷۶
دوره ۵، شماره ۱۵
بهار ۱۴۰۱
صص ۳۵-۵۸

طراحی مدل حکمرانی خوب در راستای توسعه پایدار با رویکرد کنش‌های نوآورانه

غزل رضایی لری^۱، سنجر سلاجقه^۲، شیوا مداحیان^۳، امین نیک‌پور^۴

چکیده

زمینه و هدف: حکمرانان و مدیران، رسیدن به توسعه پایدار را در دستور کار خود قرار داده‌اند. توسعه پایدار به بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی منجر می‌گردد. اما پژوهش‌های موجود در زمینه عواملی که منجر به این هدف می‌گردد بسیار اندک است. به همین جهت، در این پژوهش به طراحی و تبیین الگوی حکمرانی خوب در حوزه صنعت و معدن در راستای توسعه پایدار با رویکرد کنش‌های نوآورانه پرداخته می‌شود.

روش‌شناسی: در این پژوهش از روش کیفی و استراتژی پژوهش داده بنیاد استفاده شد. نمونه آماری شامل ۲۲ نفر از مدیران شرکت صنعتی و معدنی گل‌گهر و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها بود که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد و متون مصاحبه در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شدند.

یافته‌ها: تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که مسئولیت‌پذیری جامع‌گرا موجب شکل‌گیری حکمرانی خوب می‌گردد و در کنار آن پیوندگرایی دانشی، بسترهای نوآوری و کنش‌های نوآورانه به توسعه پایدار در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی منتج می‌گردد. همچنین منابع طبیعی کشور فرصت بسیار خوبی در جهت توسعه همه‌جانبه کشور است.

نتیجه‌گیری: با توجه اینکه منابع طبیعی فرصت ارزشمندی در جهت توسعه همه‌جانبه کشور است، مدیران باید با توجه به مسئولیت‌پذیری خود در مقابل گروه‌های مختلف جامعه و مهیا کردن شرایط لازم در جهت تبدیل منابع طبیعی به منافع بلندمدت جامعه گام بردارند.

کلیدواژه‌ها: کنش‌های نوآورانه، توسعه پایدار، حکمرانی خوب، معدن گل‌گهر.

استناد: رضایی لری، غزل؛ سلاجقه، سنجر؛ مداحیان، شیوا و نیک‌پور، امین. (۱۴۰۱). طراحی مدل حکمرانی خوب در صنعت و معدن در راستای توسعه پایدار با رویکرد کنش‌های نوآورانه. فصلنامه مدیریت نوآوری در سازمان‌های دفاعی، ۵۸-۳۵، (۱۵)۵.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: Ghazal.rezaei1122@gmail.com

۲. دانشیار، گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: S.salajeghe@iauk.ac.ir

۳. استادیار، گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: Sheshemad@yahoo.com

۴. گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: Nikpour2003@yahoo.com

مقدمه

صنایع و معادن هسته اصلی اقتصاد در جوامع پیشرفته و موتور پیشرفت در کشورهای در حال توسعه‌اند. ورود صنعت و فناوری در زندگی انسان‌ها باعث بروز تغییرات فراوانی در کیفیت زندگی آنان شده است. با پیشرفت و توسعه جوامع، این مسئله با عناوینی مانند توسعه پایدار به یکی از دغدغه‌های پژوهشگران تبدیل شده است (رن^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). ایده توسعه پایدار از دل نگرانی‌های زیست محیطی و نقد توسعه اقتصادی و صنعتی پدید آمد و آرمان آن، حفظ منابع برای همه نسل‌ها در کنار رفع نیازهای نسل کنونی است. توسعه پایدار نیازمند تغییرات وسیعی در زندگی جوامع در همه سطوح است. این تغییر نیازمند مشارکت مردم و جامعه مدنی است و لازمه آن، آگاهی و آموزش مردم درباره توسعه پایدار است (غفاری و همکاران، ۱۳۹۵).

در طی نیم قرن اخیر تلاش‌های بسیاری برای رسیدن به سطح قابل قبولی از توسعه صورت گرفته است که با موفقیت‌ها و شکست‌های نسبی همراه بوده است (آخوندی و همکاران، ۲۰۱۴). از دیدگاه اقتصادی، توسعه به معنای توانایی اقتصاد ملی برای ایجاد تداوم رشد سالانه تولید ناخالص ملی قلمداد می‌شود و در آن پارامترهایی از جمله درآمد سرانه، تولیدات صنعتی و غیره به عنوان عوامل تعیین کننده قلمداد می‌شوند (مالکی‌نیا و همکاران، ۲۰۱۵). اما توسعه، فقط بهبود میزان تولید و درآمد نیست بلکه دگرگونی در ساخت‌های نهادی، اجتماعی، اداری و ایستار و وجهه نظرهای عموم مردم را شامل می‌شود. ابعاد کیفی توأم با توسعه، آن را از رشد اقتصادی صرف فراتر می‌برد (جعفری و قنبری، ۱۳۹۶). بر این اساس، در واکنش به نارسایی‌های مرسوم توسعه و برای حل مسائل مذکور، پارادایم «توسعه پایدار» مطرح شد (مالکی‌نیا و همکاران، ۲۰۱۵).

توسعه پایدار دارای تعریف، اصول و ابعادی با تمرکز بر روی چگونگی یکپارچه‌سازی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است. هرچند، تجارب بسیاری از کشورها نشان داد که مشکلات عملی در یکپارچه‌سازی این ابعاد و تبدیل مفهوم به عمل وجود دارد (دریه^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). پیش فرض اساسی در برنامه‌های توسعه این است که اجرای این برنامه‌ها موجب ارتقا و بهبود وضعیت زندگی جوامع می‌شود، ولی اثرات مخرب زیست محیطی، کارآمدی این برنامه‌ها را بیش از پیش مورد تشکیک قرار می‌دهد. برای کاهش این خطرها و

1. Ren

2. Dariah

مهار بحران‌های آتی، مفهوم توسعه پایدار مورد توجه قرار گرفته است و حکمرانی خوب به عنوان استراتژی دستیابی به توسعه پایدار مطرح شده است. وینر^۱ آسیب‌های ناشی از حکومت‌داری ضعیف را آلودگی محیط زیست و آسیب زدن به آب و معادن و خاک و سوخت می‌داند. جنگل‌زدایی و از دست رفتن تنوع زیستی میلیون‌ها گونه زیستی از پیامدهای حکومت‌داری ضعیف در این حوزه است (امری و مبروک^۲، ۲۰۲۰). با توجه به پویایی پیچیده و تنوعات طبیعی در یک اکوسیستم، حکمرانی آن بسیار دشوار است، چون هم محیط طبیعی و هم جوامع انسانی توسط احتمالات شکل می‌گیرند. طی دهه‌های گذشته، کشورها عمدتاً بر جنبه‌های فنی استفاده از منابع طبیعی متمرکز بودند. امروزه این آگاهی ایجاد شده است که در شرایط استفاده ناپایدار از منابع طبیعی مسئله حکمرانی اولویت پیدا می‌کند (دیتز^۳، ۲۰۰۳). بر اساس بسیاری از پژوهش‌ها، حکمرانی خوب، اثر مثبتی بر رشد اقتصادی و توسعه پایدار دارد، اما دانش اندکی درباره شیوه دستیابی به حکمرانی خوب وجود دارد (نورث^۴، ۲۰۰۸). این وضعیت درباره پژوهش‌های داخلی بیشتر صادق است و دانش اندکی درباره ارتباط این پارادایم با پارادایم‌های قبلی توسعه، مفهوم حکمرانی و اثر آن بر توسعه پایدار وجود دارد (مبارک و آذریوند، ۱۳۹۸). برای تحقق حکمرانی خوب، به مجموعه‌ای از تغییرات در نهادهای رسمی و غیررسمی نیاز است، اما هنوز درک درستی درباره موضوع تغییر نهادهای وجود نداشته و نظریه کاملی درباره آن وجود ندارد (ایوانز^۵، ۲۰۱۴). توسعه به طور عام و توسعه اقتصادی به طور خاص به ارتباطات غیرشخصی و رسمی متکی است، نهادها و خصوصاً نوآوری می‌تواند به عنوان یکی از مفاهیم کاربردی و اصولی در استراتژی‌های توسعه مورد توجه قرار گیرند؛ به عبارت دیگر، نوآوری‌های مناسب به طور مستقیم می‌توانند به توسعه پایدار یک کشور کمک کنند (پائول^۶، ۲۰۱۱).

نهادها برای داشتن حداکثر کارایی و ایفای نقش مؤثر خود باید در یک دوره زمانی خاص ثابت و پایدار باشند، اما هم‌چون فناوری که از الزامات دستیابی به توسعه پایدار است، تغییر در نهادها و نوآوری نهادی نیز از مؤثرترین متغیرها در این زمینه محسوب می‌شود. نیاز به نهادهای جدید جهت شکستن وضع موجود و حمایت‌ها از بهبودهای فناوری و رسیدن به توسعه همه جانبه روزبه‌روز بیشتر احساس می‌شود (پائول، ۲۰۱۱). هر نهادی برای انجام

1. Winer

2. Omri & Mabrouk

3. Dietz

4. North

5. Evans

6. Paul

بهینه کارکردهای اصلی خود باید بادوام و پایدار باشد. با این وجود، جهت شکستن وضع موجود و حمایت از بهبودهای انجام گرفته به ویژه در بخش فناوری که علاوه بر تأثیرات فیزیکی، تأثیرات اجتماعی و فرهنگی زیادی نیز در بر خواهد داشت، نوآوری بسیار مورد نیاز است. به علاوه، با توجه به ماهیت رسمی فرایندهای توسعه، این نوآوری‌ها می‌تواند به عنوان مفهوم پایه‌ای برای ایجاد استراتژی مناسب توسعه باشد (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۳).

ضعف شاخص‌های نهادی مربوط به حکمرانی خوب (اصلاحات نهادی ناکافی) می‌تواند گواهی برای کارایی پایین بخش صنعت و معدن تلقی شود. به طوری که مستندات بانک جهانی طی سال‌های بررسی شده نیز گواه دیگری بر ضعف این شاخص‌ها هستند و لزوم اصلاحات در زمینه شاخص‌های حکمرانی در ایران را دو چندان می‌کنند. در واقع، طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۸، شاخص‌های حکمرانی خوب همواره منفی بوده است، به طوری که طی سال‌های یاد شده، بیشترین مقدار متغیرهای حق اعتراض و پاسخگویی، ثبات سیاسی بدون خشونت، اثربخشی دولت، کیفیت مقررات، حاکمیت قانون و کنترل فساد به ترتیب برای سال ۱۹۹۸ معادل $-۰/۸۶$ ، برای سال ۱۹۹۶ معادل $-۰/۳۲$ ، برای سال ۲۰۱۶ معادل $-۰/۱۹$ ، برای سال ۲۰۰۳ معادل $-۱/۱۸$ ، برای سال ۲۰۰۰ معادل $-۰/۵۱$ و برای سال ۲۰۰۲ معادل $-۰/۱۹$ بود. کمترین مقادیر این متغیرها به ترتیب برای سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۳ معادل $-۱/۶۱$ ، برای سال ۲۰۱۰ معادل $-۱/۶۳$ و برای سال ۲۰۱۳ معادل $-۰/۶۸$ ، برای سال ۲۰۰۹ معادل $۱/۷۲$ ، برای سال ۲۰۱۴ معادل $-۱/۰۶$ و برای سال ۲۰۱۸ معادل $-۰/۹۶$ بود که این ارقام منفی نشانه‌ای از حکمرانی ضعیف هستند. بنابراین به نوعی اصلاح و تقویت شاخص‌های حکمرانی نیاز خواهد بود (بانک جهانی، ۲۰۲۰).

در محیط پویا و متغیر امروز که منشأ آن رقابت‌های فزاینده، جهانی‌سازی و ظهور فناوری‌های جدید است، نوآوری راه رشد، رسیدن به عملکرد بالا و بقا در اقتصاد جهانی است. لازمه پیشرو بودن از رقبای خواستن و توانایی سازمان برای خلق و تجاری کردن فرایندها، محصولات و سیستم‌های کسب و کار جدید یا همان نوآوری است که به شرکت‌ها کمک می‌کند تا متفاوت باشند. نوآوری را می‌توان به عنوان جزئی از فرهنگ سازمان دید و آن را گرایش‌های سازمان به نوآوری تعریف کرد (شاکری و همکاران، ۱۳۹۰).

برای ایجاد نوآوری به کنشگرانی نیاز است که به اشتراک‌گذاری و ترکیب دانش و تجربه‌شان بر اساس راهبردهای خاص و در چارچوب قواعد و مقررات سیستم تمایل دارند، و احتمالات برای خلق نوآوری، زمانی افزایش می‌یابد که کارکنان ایده و یا دانش خود را به

اشتراک بگذارند (کوهن^۱، ۱۹۹۰).

آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه در ایران گواه آن است که یکی از مهم‌ترین دلایل عدم توفیق در مسیر توسعه، نداشتن الگوی ملی و بومی برای حکمرانی متناسب با ارزش‌های جامعه، موقعیت کشور آرمان و اهداف کلان ملی و سازگار با مسائل فرهنگی و تاریخی ایران است (مکنون و همکاران، ۱۳۹۳). در راه دستیابی به این الگو حکمرانی نیز، تلاش‌ها و مطالعات بسیاری در کشور انجام شده است اما متأسفانه به دلیل پراکندگی مطالعات، هم‌افزایی لازم به وجود نیامده و تاکنون کشورمان به مدل مناسب تدبیر امور دست نیافته است (سلیمی و مکنون، ۱۳۹۷). بر این اساس، طراحی مدلی بومی که بتواند در جهت شناسایی و رفع مشکلات بخش صنایع و معادن ضروری است. در این مدل تلاش شد نقش کنشگران به عنوان مهم‌ترین عامل ایجاد کننده توسعه پایدار مورد توجه قرار گیرد.

پیشینه پژوهش

حکمرانی، بیانگر مجموعه پیچیده‌ای از ارزش‌ها، هنجارها، فرایندها و نهادهایی است که به وسیله آن‌ها، به طور رسمی و غیررسمی به اداره فرایند توسعه و رفع تعارض‌ها پرداخته می‌شود. حکمرانی اصطلاحی است که اغلب، برای توضیح تغییرات در ماهیت و نقش دولت در پی اصلاحات بخش عمومی که به جابجایی از بوروکراسی سلسله‌مراتبی به سمت به کارگیری بیشتر بازارها، شبه بازارها و شبکه‌ها، به ویژه در ارائه خدمات عمومی منجر شده به کار می‌رود (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۸). از دیدگاه بانک جهانی به عنوان پایه‌گذار مفهوم حکمرانی خوب، حکمرانی خوب ترکیبی از بهترین مدیریت‌های سیاسی، اقتصادی و اجرایی منابع هر کشور برای رسیدن به اهداف تعیین شده است. در واقع حکمرانی خوب چارچوبی است که به مسئله کیفیت حکمرانی توجه دارد. در این چارچوب، نهادها و گروه‌های ذی‌نفع اقتصادی و اجتماعی می‌توانند راهکارها و خواسته‌های مشروع و قانونی خود را در حکمرانی به کار برند (بانک جهانی، ۲۰۲۰). کافمن^۲ و همکاران (۲۰۱۰) و بانک جهانی برای حکمرانی خوب، شش شاخص حق اظهارنظر و پاسخگویی، ثبات سیاسی بدون خشونت، اثربخشی دولت، کیفیت مقررات، حاکمیت قانون و کنترل فساد را ارائه کردند (طبقچی‌اکبری، ۱۳۹۹).

حکمرانی خوب و توسعه پایدار؛ بحث نهادها و حکمرانی یکی از عوامل مؤثر بر توسعه است که به صورت جدی از دهه ۱۹۹۰ به بعد مباحث زیادی را به خود اختصاص داده است.

1. Cohen

2. Kaufmann

اهمیت تأثیر نهادها بر توسعه، به طور مستقیم و غیر مستقیم از طریق متغیرهایی مانند بهره‌وری، سرمایه انسانی، توسعه مالی و برابری تا حدی است که برخی از محققان، نهادها را عامل اصلی مسیرهای متفاوت توسعه کشورها می‌دانند (رودریک^۱، ۲۰۱۸؛ گلاسر^۲ و همکاران، ۲۰۰۴؛ اسمگلو^۳ و همکاران، ۲۰۱۴). یکی از راه‌های تحقق توسعه پایدار پیاده‌سازی حکمروایی خوب است. این مفهوم به ویژه در کشورهای در حال توسعه و در استقرار و نهادینه‌سازی جامعه مدنی جایگاه ویژه‌ای دارد (ضیائی و اسدیان، ۱۳۹۹). بر اساس نظر ریس^۴ (۱۹۸۹) توسعه پایدار یک تغییر مثبت اجتماعی اقتصادی است و سیستم‌های اجتماعی و طبیعی جامعه را تخریب نمی‌کند، داشتن برنامه‌ریزی یکپارچه و فرایندهای یادگیری اجتماعی برای اجرای موفقیت‌آمیز آن الزامی است و امکان‌پذیری سیاسی آن به حمایت کامل افرادی بستگی دارد که توسعه بر آن‌ها از طریق دولت‌ها، نهادهای اجتماعی و فعالیت‌های خصوصی تأثیر می‌گذارد (مارین و پیزام^۵، ۱۹۹۷). توسعه پایدار از نتایج محیط زیست، عدالت اجتماعی و اهداف اقتصادی حاصل می‌شود (نیک‌بین و کرمی، ۱۳۹۱).

برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار از قبیل حفظ محیط زیست، کاهش فقر، افزایش سواد، دانش و بهداشت به الگوی توسعه جدیدی نیاز است که به واسطه آن ضمن تأمین بخش خصوصی، منافع عموم را نیز تأمین کند. دستیابی به این امر نیازمند تغییر در حوزه مدیریت است تا ضمن توجه و تأکید بر مشارکت بخش خصوصی و مدنی و دستیابی به توسعه اقتصادی، برای هر یک از اعضا و بخش‌ها به منظور حل مسائل عمومی، مسئولیت مشترکی در نظر گرفته شود (ضیائی و اسدیان، ۱۳۹۹).

حکمرانی و رشد اقتصادی؛ یکی از معماهای اقتصاد، نقش وفور منابع طبیعی و ثروت‌های طبیعی در رسیدن به رشد اقتصادی است. منابع طبیعی یکی از مهم‌ترین ثروت ملی در جهان محسوب می‌شوند. طی سالیان گذشته و به ویژه در دو دهه گذشته در ارتباط با نقش منابع طبیعی در اقتصادهای وابسته به منابع طبیعی مباحث متنوع و گسترده‌ای از سوی محققان علوم انسانی مطرح شده است. در ابتدا این تصور وجود داشت که درآمدهای فراوان حاصل از منابع طبیعی برای یک کشور ثروت ایجاد کرده است و پیشرفت اقتصادی و کاهش فقر را به دنبال دارد. اما مشاهدات تجربی عکس این ادعا را نشان می‌دهد. هرچند کشورها از لحاظ منابع طبیعی ثروتمندتر باشند، سیاست‌های کلان ضعیف در مدت زمان طولانی‌تر دوام

1. Rodrik

2. Glaeser

3. Acemoglu

4. Rees

5. Marien & Pizam

می‌یابد و فشار کمتری برای رسیدن به بلوغ صنعتی وجود خواهد داشت. همچنین گروه‌های رانت‌جو ریشه‌دار می‌شوند (المامون^۱ و همکاران، ۲۰۱۷).

بررسی جامع ادبیات پیشین در حوزه وفور منابع و رشد اقتصادی دو جنبه مهم را در بردارد. اول، وفور منابع سبب تقویت رشد اقتصادی می‌شود (الکسیو و کنراد^۲، ۲۰۰۹؛ کاوالکانتی^۳ و همکاران، ۲۰۱۱؛ اسمیت^۴، ۲۰۱۵). دوم، وفور منابع طبیعی بازدارنده رشد اقتصادی است (گیلفاسون^۴، ۲۰۰۱؛ آرزکی و ون‌درپلگ^۵، ۲۰۱۱). اما این تحقیقات و حتی تئوری‌های رشد برون‌زا و درون‌زا با وجود ارائه برخی دیدگاه‌های قوی در خصوص رشد اقتصادی، پاسخ قابل قبولی برای توجیه پدیده نفرین منابع ندارند و حتی کشورهایی که از سرمایه‌های عظیم منابع طبیعی برخوردار هستند، عملکرد ضعیفی در رشد اقتصادی داشتند (باتاچاریا و هودلر^۵، ۲۰۱۰).

ارتباط کیفیت حکمرانی با رشد اقتصادی یک رابطه پیچیده است (آیدت^۶ و همکاران، ۲۰۰۸) و مطالعات مختلفی به اهمیت آن در دستیابی به توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی تأکید دارند (دمتریادس و هوک‌لاو^۷، ۲۰۰۶). استدلال می‌شود نادیده گرفتن نقش حیاتی کیفیت حکمرانی در رشد اقتصادی، برای اقتصادهای غنی از منابع طبیعی و نفت بسیار حائز اهمیت است زیرا ممکن است منابع طبیعی از طریق توزیع ناکارآمدی به رشد اقتصادی ضربه وارد نماید. به عنوان مثال، زمانی که برخی از شرکت‌های خصوصی صاحب نفوذ در دولت، اجازه می‌یابند تا منابع طبیعی را مدیریت کنند، این امر سبب می‌شود گردش منابع در دست چند نفر قرار گیرد و بخش اعظم جامعه از سهم خود از منافع طبیعی محروم شوند (المامون و همکاران، ۲۰۱۷). آگاهی مردم و نهادهای مردمی از مکانیسم‌های توزیع منابع توسط دولت، از انحراف در توزیع آن‌ها می‌کاهد و پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری دولت در مقابل مردم را افزایش می‌دهد. در نتیجه دولت درصدد برقراری حکمرانی با کیفیت بالاتر خواهد بود. ارتباط صحیح و مؤثر دانشگاه و صنعت نیز می‌تواند موجب افزایش نوآوری و انتقال دانش و فناوری گردد (روسی^۸، ۲۰۱۰). تنها در صورت تعامل پایدار بین این دو نهاد می‌توان انتظار توسعه صنعتی و متعاقب آن توسعه اقتصادی و اجتماعی را داشت (پلیوا^۹ و همکاران، ۲۰۱۳).

1. Al Mamun

2. Alexeev & Conrad

3. Cavalcanti

4. Smith

5. Bhattacharyya & Hodler

6. Aidt

7. Demetriades & Hook Law

8. Rossi

9. Plewa

حکمرانی و محیط زیست؛ برقراری ارتباط میان وضعیت محیط زیست و نوع نظام‌های سیاسی از دیگر ویژگی‌های بارز در نظریه اقتصاد سیاسی محیط زیست محسوب می‌شود. بسیاری از نظریه‌پردازان اقتصاد سیاسی محیط زیست در مطالعات خود پیرامون کشورهای در حال توسعه معتقدند که شکل نظام سیاسی (بسته یا باز، دموکراتیک یا استبدادی، نظامی یا پارلمانی) یک عامل تعیین کننده در وضعیت محیط زیست است. در واقع دولت باید از یک طرف نقش توسعه‌گر و از طرف دیگر نقش حمایت‌گر، محافظ و مسئول محیط زیست طبیعی را ایفا نماید و این تضاد موجود در رویه‌ها و کارکردهای دولت‌های کشورهای در حال توسعه پس از جنگ جهانی دوم است (برایانت ویلی،^۱ ۱۹۹۷). هر صنعت با توجه به شرایط حاکم بر آن ناچار به ارائه راهکارهایی برای پاسخگویی به چالش‌های پیش رو در زمینه توسعه پایدار است. صنعت معدن‌کاری با توجه به وسعت فعالیت‌های خود دارای ارتباط تنگاتنگی با مسائل محیط زیستی و اجتماعی است. در بسیاری از موارد بی‌توجهی به استانداردهای لازم در این صنعت، سبب شده است که همواره مورد انتقاد فعالان زیست محیطی باشد و در مواردی نیز این موضوع موجب تعطیلی معدن و یا فعالیت‌های معدنی شده است (پورمیرزایی، ۱۳۹۶).

حکمرانی و توسعه اجتماعی؛ مردم در توسعه پایدار نقش محوری دارند و بر همین اساس در سند نهایی تأکید شده است که برای جهانی تلاش شود که عدالت و برابری را برای همگان تضمین کند. به خصوص منافع کودکان، جوانان و نسل‌های آینده، بدون تبعیض در هر شکلی از آن، اعم از جنسیت، سن، معلولیت، فرهنگ، نژاد، قومیت، مبدأ، وضعیت مهاجرت، مذهب، اقتصاد و ... تضمین شود. حکمرانی خوب چارچوبی است که با شنیدن صدای مردم از طریق تصمیمات به خواسته‌ها و نیازهای اجتماعی نزدیک می‌شود. حکمرانی خوب ترکیبی از بهترین مدیریت‌های سیاسی، اقتصادی و اجرایی منابع کشور برای رسیدن به اهداف تعیین شده است. در این چارچوب، نهادها و گروه‌های ذینفع اقتصادی و اجتماعی می‌توانند راهکارها و خواسته‌های مشروع و قانونی خود را حکمرانی به کار بندند (صباغ و باسزا، ۱۳۸۸).

نوآوری و توسعه پایدار؛ نوآوری عاملی راهبردی در خصوص رقابت کردن و موفق بودن در کسب و کارها است (اسمیت و تاشمن، ۲۰۰۵: ۵۰۳) به وجود آوردن نوآوری متفاوت و پویا از طریق تشویق کارکنان به تولید ایده و پیاده‌سازی ایده‌ها و نوآوری‌ها، به دلیل وجود رقابت و ظهور مداوم رقبا در فضای کسب و کار، اقدامی مهم در کسب مزیت رقابتی در هر

شرکتی است (تاجدینی و ترومن، ۲۰۰۸: ۲۹۱).

نوآوری تبدیل دانش جدید به محصولات و خدمات جدید است. یکی از نتایج نوآوری ارزش آفرینی و افزایش کارایی است و بنابراین رشد تجارت را رقم خواهد زد (آتاهن و همکاران^۱، ۲۰۰۵). مدیران در فرایند دستیابی به نوآوری در محیط‌های به شدت دانشی امروزی و به دلیل جهانی‌سازی، پیشرفت‌های سریع فناوری و مقابله با آشفتگی‌های اقتصادی و به منظور افزایش منابع، بهبود کیفیت، کارایی و برنامه‌ریزی برای آینده، به دنبال ابزارها و تکنیک‌های شایسته و مناسب هستند و بر مبنای انتخاب ابزارهای مناسب و صحیح در جهت دستیابی به موفقیت و پاسخگویی به موقع طبقه‌بندی و رتبه‌بندی می‌گردند (مندگاری، ۱۳۹۹).

در توسعه پایدار، انسان محور توسعه شناخته می‌شود به گونه‌ای که هم به عنوان هدف توسعه و هم مهم‌ترین عامل توسعه در قانون توسعه پایدار مورد توجه است. در واقع سرمایه انسانی کارآمد و خلاق تعیین کننده عملکرد برتر و توان رقابتی سازمان‌ها و کشورها است (نادری و همکاران، ۱۳۹۴: ۴). نوآوری و توسعه فناورانه، نقش کلیدی در توسعه بازی کرده است؛ تنوع فناوری‌ها در گذشته، باعث دستیابی به تولید بیشتر با نیروی کار کمتر شد. بنابراین، نیروی کار آزاد شده در این بخش موجب رشد فاحش فعالیت‌های صنعتی بود و رونق بسیار بالا و تغییرات ریشه‌ای در ساختارهای اجتماعی را به وجود آورد. هوشمندی و آگاهی زیادی در مورد تأثیر نوآوری و توسعه فناوری در بهبود کیفیت محیطی علاوه بر رشد اقتصادی ایجاد شده است (ولنبروک^۲، ۲۰۰۲).

پیشینه تجربی تحقیق

برخی مطالعات پیشین در خصوص حکمرانی خوب و توسعه پایدار به وسیله سایر پژوهشگران در جدول ۱ بیان شده است.

جدول ۱. پیشینه پژوهش

پژوهشگر	عنوان	روش پژوهش و نتایج
کاستلنوو ^۳ و همکاران (۲۰۱۹)	کیفیت نهادی و بهره‌وری شرکت‌های سرمایه‌گذاری دولتی: شواهد بین‌المللی از	این مطالعه به بررسی تأثیر مؤلفه‌های نهادی-حکمرانی بر بهره‌وری کل شرکت‌های بزرگ مخابراتی در ۳۴۸ شرکت فعال مخابراتی مربوط به ۹۰ کشور منتخب جهان طی بازه زمانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۵ پرداختند. برای بررسی روابط بالا نیز از روش داده‌های پانلی با رهیافت حداقل مربعات معمولی

1. Atuahene
2. Vollenbroek
3. Castelnovo

شرکت‌های بزرگ مخابراتی	استفاده شد. بر اساس تحلیل داده‌ها مشخص شد که مؤلفه‌های مطرح شده بر بهره‌وری کل شرکت‌های نامبرده تأثیر مثبتی دارند
ارائه یک چارچوب ارزیابی از توسعه پایدار بر اساس واقعیت محدودیت منابع طبیعی و نیازهای رفاهی بشر	در این تحقیق عملکرد توسعه پایدار در شهرهای چین به عنوان یک مطالعه موردی ارزیابی قرار گرفته است. چارچوب ارزیابی بر اساس ورودی‌های منابع طبیعی و خروجی‌های رفاه بشر ساخته شده است. سیستم شاخص ارزیابی شامل ۱۱ شاخص خاص است و تجزیه و تحلیل پوششی داده‌ها برای ارزیابی عملکرد توسعه پایدار ۲۸۷ شهر در چین انتخاب شد. نتایج وزارت آموزش و پرورش ایالات متحده آمریکا در شهرهای نمونه با افزایش اختلافات مکانی، روند افزایشی در پایداری را در سه دهه گذشته نشان داد. نتایج با ارزیابی توسعه پایدار جامعه، اقتصاد و صنعت در چین، بیانگر خصوصیات و تفاوت‌های مختلف در توسعه پایدار است. از روش‌ها و سیستم شاخص استفاده شده در این تحقیق می‌توان برای آشکار ساختن اختلافات زمانی و مکانی در ورودی منابع توسعه پایدار، رفاه انسان و پشتیبانی از محیط زیست استفاده کرد.
بررسی رابطه توسعه منابع انسانی و نوآوری در جوامع در حال پیشرفت جهانی	به این نتیجه رسیدند که از آغاز قرن بیست و یکم شاهد سرمایه‌گذاری زیاد شرکت‌های چندملیتی بر نوآوری هستند که این امر موجب توسعه سرمایه‌های انسانی آن‌ها شده و شدیداً مزیت رقابتی ایشان را در بازار جهانی افزایش می‌دهد.
حکمرانی و رشد اقتصادی در افریقا	نتایج به دست آمده از این مطالعه به این نتیجه رسید که حکمرانی خوب می‌تواند عامل موفقیت اصلاحات اقتصادی باشد و زمینه رشد بهره‌وری را فراهم کند.
تعیین تأثیر شاخص‌های حکمرانی بر بهره‌وری کل عوامل تولید در بخش صنعت و معدن کشور طی دوره زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۷	نتایج حاکی از این بود که در کوتاه‌مدت و بلندمدت، تأثیر تمامی شاخص‌های اصلاحات مالی بر بهره‌وری کل عوامل تولید مثبت است. در زمینه شاخص‌های حکمرانی خوب نیز، در ارتباط با متغیرهای اثربخشی دولت و کیفیت مقررات، رابطه مثبت و در ارتباط با متغیر کنترل فساد، شاهد رابطه منفی وجود دارد. تأثیر متغیرهای حق اعتراض و پاسخگویی و حاکمیت قانون نیز در کوتاه‌مدت، منفی و در بلندمدت مثبت است. ثبات سیاسی بدون خشونت نیز بر بهره‌وری کل عوامل تولید بی‌تأثیر است.
تأثیر استراتژی‌های نوآوری بر عملکرد کسب و کارهای صادراتی	نتایج حاکی از آن بود که استراتژی نوآوری محصول و فرایند بر عملکرد کسب و کارهای صادرکننده شهر تبریز تأثیر مثبت دارند. با توجه به آزمون تعدیل‌گری می‌توان گفت که در شرایط شدت رقابت بالا استفاده از استراتژی نوآوری فرایند نسبت به استفاده از استراتژی نوآوری محصول کاراتر و اثربخش‌تر است.
بررسی رابطه بین حکمرانی با شاخص‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای برگزیده	بهبود شاخص حکمرانی می‌تواند اثرات مثبت و معناداری بر ارتقا شاخص‌های توسعه مانند درآمد سرانه، امید به زندگی، بهداشت، آموزش، نرخ بیکاری و افزایش رفاه اجتماعی داشته باشد.

روش‌شناسی پژوهش

در تحقیق حاضر از نظریه مفهوم‌سازی داده بنیاد استفاده شده است که راهبردی محوری در

پژوهش‌های کیفی است. راهبرد نظریه مفهوم‌سازی داده بنیاد، نوعی روش‌شناسی کیفی است که از رویه‌های نظام‌مندی برای ایجاد نظریه درباره یک پدیده از روش استقرایی استفاده می‌کند (استراس و کوربین، ۱۳۸۷: ۲۲).

اگرچه قاعده محض یا راهنمای خاصی برای حجم نمونه در راهبرد داده بنیاد وجود ندارد، اما نمونه‌برداری کیفی به گونه‌ای کلی شامل واحدهای کوچک در مطالعه عمقی است. برخی از متون پژوهش کیفی تعداد واحدهای نمونه را برای گروه‌های همگون، ۶ تا ۸ واحد و برای گروه‌های ناهمگون بین ۱۲ تا ۲۰ واحد پیشنهاد می‌کند (هومن، ۱۳۸۸: ۹۲).

جمع‌آوری اطلاعات میدانی از فروردین ماه ۱۴۰۰ آغاز و با توجه به مشغله مدیران و خبرگان دانشگاهی تقریباً تا پایان آبان ماه به طول انجامید. از ابزار مصاحبه برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. مصاحبه‌ها با اعضاء هیات علمی دانشگاه‌ها به دلیل شیوع ناگهانی بیماری کرونا و ورود به موج چهارم و پنجم ویروس کرونا و مجازی شدن دانشگاه‌ها به صورت تلفنی صورت گرفت و مصاحبه با مدیران ارشد معدن گل گهر سیرجان در دفتر کارشان در منطقه گل گهر انجام شد. مصاحبه بین ۶۰ تا ۹۰ دقیقه با توجه به وقت مصاحبه‌شوندگان صورت گرفت. در طی مصاحبه حول محورهای زیر از مصاحبه‌شوندگان سوالاتی پرسیده شد؛ به نظر شما عوامل موثر برای رسیدن به توسعه پایدار در معادن چیست؟ مهمترین ویژگی‌های توسعه همه‌جانبه معادن کدامند؟ مهمترین عوامل نوآوری در رسیدن به توسعه پایدار چیست؟ مهمترین رفتارهای نوآورانه حکمرانان در مسیر توسعه پایدار چیست؟ زمینه‌های لازم برای رسیدن به نوآوری و به تبع آن توسعه پایدار در معادن چیست؟ با توجه به راهبرد نظریه داده بنیاد در این پژوهش، نمونه‌برداری تا زمان اشباع دسته‌بندی‌ها ادامه یافت. در این پژوهش، ۱۱ تن از مدیران ارشد و با تجربه شرکت صنعتی و معدنی گل گهر و ۱۱ تن از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در رشته مهندسی معدن و مدیریت برای انجام مصاحبه در نظر گرفته شدند. از مصاحبه نهم به بعد در هر دو گروه تکرار در اطلاعات دریافتی مشاهده شد. اما برای اطمینان، با پنج تن دیگر از اعضای هیئت علمی گروه معدن نیز مصاحبه ادامه پیدا کرد ۱۰ مصاحبه انتهایی نشان دهنده داده‌های کاملاً تکراری بود.

در طی فرایند تحلیل و جمع‌آوری داده‌ها، نظرات نخبگان دانشگاهی در رشته مدیریت دولتی و همچنین رشته معدن نیز برای تایید صحت کدگذاری و شکل دهی طبقات اخذ شد. این امر بر اعتبار سازه‌ای و درونی بخش کیفی این پژوهش دلالت دارد. جهت افزایش اعتبار بیرونی تحقیق، مدیران ارشد گل گهر برای مصاحبه انتخاب شدند زیرا تجربیات و گفته‌های آنها موجب کشف کدها و طبقاتی در تحلیل داده‌های مصاحبه می‌شود که در عمل به واقعیت نزدیک‌تر است و تکرارپذیری را افزایش می‌دهد. از آنجایی که تحقیق حاضر بر مبنای مطالب،

اندیشه‌ها و یافته‌های ارائه شده توسط مدیران در مصاحبه‌هاست، لذا امکان دسترسی مجدد به مصاحبه شوندگان وجود دارد، با این وجود تلاش شد تا از طریق مشاهده دقیق (مطالعه خط به خط) گفته‌های آنان درک مناسبی از عوامل موثر بر هدف تحقیق ایجاد شود. البته امکان مراجعه خوانندگان به اصل مصاحبه‌ها نیز فراهم بود. نتایج حاصل از کدگذاری و طبقه‌بندی مفاهیم به تایید نخبگان دانشگاهی و اساتید راهنما و مشاور رسید که تاییدی بر پایداری بخش کیفی پژوهش است.

یافته‌های پژوهش

در راهبرد مفهوم‌سازی داده بنیاد، تحلیل اطلاعات از طریق کدگذاری داده‌های کیفی مشتمل بر ۳ مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شد.

کدگذاری باز: در این مرحله از طریق ابزار کدگذاری باز، کدها و مفاهیم مرتبط با هدف پژوهش و بررسی مصاحبه‌ها استخراج شد و پس از فرآیند مقایسه شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها، مقوله‌ها نیز از ترکیب مفاهیم مشابه ظهور یافتند. جدول شماره یک کدهای استخراج شده از مصاحبه تعدادی از مصاحبه‌شوندگانی را نشان می‌دهد که در پاسخ‌های خود به سوالات اشاره کرده‌اند.

جدول ۱. کدهای استخراجی از مصاحبه‌ها

۱. باز تعریف و اصلاح نظام حقوقی مرتبط با معادن ۲. تاکید بر مسائل زیست محیطی در کنار مسائل اقتصادی ۳. چالش‌های نظام حقوقی معدن ۴. نقص اصول قانون اساسی در مورد معدن	مسئله ای که مطرح است بالاخص به عنوان مسئله روز ضرورت اصلاح نظام حقوقی مرتبط با معادن هست در ایران که بعضاً این مسئله برداشت بی رویه را می‌تواند در درون آن ببیند و چالش‌های نظام حقوقی معدن در ایران باید در لوای کار دیده شود و آن نظام حقوقی که مرتبط هست با بحث معادن در یک کشور معدن خیزی مثل ایران باید یک نظام جامع باشد هم به مسائل اصطلاحاً اقتصادی و هم به مسائل زیست محیطی و هم مشخصاً به مسائل زیست محیطی بسنده کنیم به خرجی و صرفاً اقتصادی بحث بستر قانونی هم در بحث قانون اساسی هم یک سری موارد را داریم که این موارد را پوشش می‌دهد و بایستی به اسناد بالادستی هم گریزی داشته باشیم و ایا اصول اصول قانون اساسی در خصوص معادن است مدنظر قرار گیرد و به شکل نظامند دنبال شود و خروجی‌های دوم و سوم محیط زیست و اجتماعی بایستی مدنظر قرار گیرد و اگر تنها به مسائل اقتصادی نگاه کنیم پیشران نخواهد بود در جهت استحصال نظامند معادن (م ۱۲)
۵. درنظر گرفتن و حفظ منابع برای نسل آتی ۶. بهره‌برداری با در نظر گرفتن منافع فردی، کنونی و آیندگان ۷. حفظ منابع نسل آینده ۸. غیر قابل تجدید پذیر بودن	در بحث محیط زیست در واقع باید ما طوری بهره‌برداری کنیم که به منافع فردی خود و منافع کنونی خود فکر نکنیم به منابعی که نسل آینده و بچه‌های ما قرار است استفاده کنیم توجه کنیم و نسلی که قرار است بعد از ما زندگی کند طوری نباشد که ما فقط به فکر خودمان باشیم ما باید با این فکر که معادن روزی تمام می‌شوند و جوری نیست که دوباره تولید شود و قابل تجدید بشود و ما باییم در راستای توسعه انسانی پایدار به دنبال راهکارهایی باشیم که در واقع در سطح جامعه که سودی که

منابع	صنایع دارد به ما می‌رسند به فکر آینده هم باشد و همین طور به دلیل اینکه این معادن تجدید ناپذیر هستند در خصوص اینکه ما نمی‌توانیم از این منابع محافظت کنیم و استفاده بی‌رویه از معادن نکنیم (م ۷)
۹. عدم استفاده بی‌رویه از منابع	

پس از مرور خط به خط متون مصاحبه و استخراج مفاهیم از آنها، بر اساس شباهت‌ها و قرابت معنایی و مفهومی میان کدها، این کدها در قالب مفاهیم دسته‌بندی شدند. تعدادی از کدها و مفاهیم مرتبط با آنها در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. کدها و مفاهیم استخراج شده در کدگذاری باز

۱. تربیت دانش‌آموختگان حوزه معدن ۲. ارتباط بسیار کم بین دانشگاه‌های تدریس‌کننده رشته معدن با صنعت ۳. ارتباط ضعیف صنعت و دانشگاه در کشور ۴. فقدان همپوشانی میان دانشگاه و صنعت ۵. نبود ارتباط تنگاتنگ صنعت و معادن با دانشگاه ۶. مشکل‌گیری ارتباط میان دانشجویان رشته زمین‌شناسی و در عرصه معدن ۷. آشتی کردن اساتید دانشگاه با حوزه معدن و مشاوره دادن و راه‌کار دادن به معادن ۸. تنگاتنگ نمودن ارتباط بین دانشگاه و صنعت	ارتباط بین دانشگاه‌ها با محیط‌های صنعتی و معدنی
۱. وجود پژوهشکده در مهدن گل‌گهر ۲. ایجاد خلاقیت و ارتباط مدیر عاملان با دانشگاه‌ها	ارتباط بین پژوهشکده‌ها با محیط‌های صنعتی و معدنی
۱. خلاقیت‌گرایی ۲. پارک‌های رشد فناوری	ارتباط بین پارک‌های فن‌آوری با محیط‌های صنعتی و معدنی
بش‌بینی ذخایر برای آیندگان حمیت دادن به نسل‌های آتی بفظ منابع نسل آینده	توجه به نیازهای آیندگان

سپس با طرح این پرسش که این مفاهیم در چه مواردی با یکدیگر مشابه هستند، از طریق فرایند مقایسه‌ای، شباهت‌ها و تفاوت‌های مفاهیم، بررسی و مفاهیم شبیه یکدیگر در یک مقوله یا دسته‌بندی شدند. پس از مطالعه ۱۵ مصاحبه ۷۰ مفهوم و ۱۹ مقوله پدیدار شد. جدول شماره ۳ مفاهیم و مقوله‌های استخراج شده را نشان می‌دهد.

جدول ۳. مفاهیم و مقوله‌های فرعی

مفاهیم	مقوله‌های فرعی	مقوله اصلی
۱. دارای افق دید بلندمدت ۲. پیش‌بینی وضعیت آینده ۳. داشتن ایده و برنامه	آینده‌محور	حکمرانی خوب
۱. شناسایی نیروهای شایسته ۲. جذب نیروهای شایسته ۳. توجه به نیروهای شایسته ۴. استفاده از نیروهای شایسته	شایسته‌محور	حکمرانی خوب

حکمرانی خوب	مردم‌محور	۱. افزایش مشارکت مردم ۲. پاسخگویی همه جانبه ۳. تقویت و توجه به بخش خصوصی
پیوندگرایی دانشی	توسعه نیروی انسانی	۱. آموزش و توانمندسازی منابع انسانی ۲. تغییر و ایجاد در دانش ۳. ایجاد نگاه نظام‌مند و کل‌گرا
کنش‌های نوآورانه	فن‌آوری نوآورانه	۱. نوآوری در تکمیل زنجیره ارزش ۲. ایده‌پردازی‌های خلاقانه جهت اجرای پروژه‌های جدید ۳. خلاقیت و نوآوری جهت ایجاد فناوری‌های جدید
کنش‌های نوآورانه	بازسازی نوآورانه	۱. بازسازی‌های خلاقانه جهت کاربردی کردن معادن ۲. برنامه‌ریزی‌های کاربردی و نوآور جهت ادامه حیات معادن ۳. تأمین منابع مالی جدید جهت طرح‌های توسعه‌ای معادن
کنش‌های نوآورانه	راهبردهای نوآورانه	۱. تلاش برای خروج از تک محصولی و سرمایه‌گذاری در صنایع جدید ۲. تدوین مأموریت‌های نوآور در شرکت گل گهر ۳. تدوین برنامه‌های بلندمدت جدید
بسترهای نوآوری	وجود منابع انسانی	۱. نیروی جوان جویای کار ۲. جوانان تحصیل کرده ۳. وجود نیروی کار محلی
بسترهای نوآوری	وجود منابع طبیعی	۱. وجود منابع متعدد سنگ آهن ۲. ذخایر عظیم سنگ آهن
بسترهای نوآوری	وجود زیرساخت‌ها	۱. وجود زیرساخت‌های مورد نیاز (آب، برق، گاز و حمل و نقل) ۲. وجود سرمایه‌گذاری و نقدینگی مورد نیاز ۳. توسعه اکتشافات و زیرساخت‌ها ۴. وجود مواد اولیه صنعت فولاد
توسعه پایدار	توسعه پایدار اجتماعی	۱. تحقق استانداردهای زندگی ۲. کیفیت زندگی کاری ۳. برقراری امنیت و تعادل با جامعه ۴. سلامت جامعه ۵. محرومیت‌زدایی و اشتغال
توسعه پایدار	توسعه پایدار زیست محیطی	۱. محیط زیست پایدار ۲. آب و هوای سالم و پاک ۳. جنگل کاری
مسئولیت پذیری جامع گرا	تعهدات زیست محیطی	۱. منابع کمیاب و تجدیدنپذیر ۲. تخریب پوشش گیاهی و حیات وحش ۳. خدمات اکوسیستم ۴. رعایت کردن الزامات زیست محیطی ۵. توجه به محیط زیست پایدار

مسئولیت پذیری جامع گرا	تعهدات اجتماعی	۱. برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی و اقتصادی ملی و فراملی ۲. الزامات ادامه حیات اقتصادی و اجتماعی ۳. در نظر گرفتن حقوق مادی و معنوی افراد ۴. ایجاد فرصت‌های شغلی برابر ۵. توجه به حوزه‌های علوم اجتماعی و فرهنگی
مسئولیت پذیری جامع گرا	تعهدات بین نسلی	۱. تجدید ناپذیر بودن منابع برای آیندگان ۲. منابع بین نسلی ۳. توجه به نیازهای آیندگان
حکمرانی خوب	مدیریت سرمایه انسانی	۱. رسیدگی به تنش‌های شغلی ۲. افزایش ایمنی و بهداشت شغلی ۳. تدارکات محلی ۴. اعطای حقوق و مزایای کافی ۵. در نظر گرفتن حقوق معنوی افراد
توسعه پایدار	توسعه پایدار اقتصادی	۱. توسعه زیرساخت‌ها ۲. ادامه حیات اقتصادی و اجتماعی ۳. برنامه‌ریزی‌های توسعه اجتماعی اقتصادی ملی و فراملی ۴. تأمین و مصرف کالاهای استراتژیک ۵. توسعه اقتصادی همه جانبه ۶. همکاری در تحقیق و توسعه ۷. توسعه استراتژیک ۸. اشتغال و تدارکات محلی و ملی ۹. ارتقاء پایه مهارت ملی
پیوندگرایی دانشی	تعامل صنعت و دانشگاه	۱. ارتباط بین دانشگاه‌ها با محیط‌های صنعتی و معدنی ۲. ارتباط بین پژوهشکده‌ها با محیط‌های صنعتی و معدنی ۳. ارتباط بین پارک‌های فناوری با محیط‌های صنعتی و معدنی
کنش‌های نوآورانه	رفتارهای کاری نوآورانه	۱. استفاده از دولت الکترونیک و فناوری‌های جدید اطلاعاتی ۲. معدن کاری سبز ۳. مدیریت خلاقانه جهت بهره‌وری صحیح ۴. مدیریت نوآور پسماندهای تولیدی

شکل‌گیری مقوله‌ها در کدگذاری باز، راهنمای تمرکز بر سؤال‌ها و مصاحبه‌های بعدی شد و این حرکت چرخه‌ای به مرور موجب شد در زمینه روابط میان مقوله‌های ایجاد شده پرسش‌هایی پدید آید و کدگذاری به تدریج با شکل‌گیری و غنی شدن مقوله‌ها وارد مرحله کدگذاری محوری شود. در کدگذاری محوری، محقق با مجموعه‌ای سازمان‌یافته از مفاهیم و مقوله‌های اولیه مواجه می‌شود که نتیجه بررسی دقیق و تفضیلی مصاحبه‌ها در مرحله کدگذاری باز است. در کدگذاری محوری تحت قالب مدل پارادایمی، محقق با لحاظ

شرایطی، یکی از مقوله‌ها را به عنوان پدیده محوری در مرکز فرایند قرار می‌دهد و ارتباط سایر مقوله‌ها را با آن مشخص می‌کند. ارتباط سایر مقوله‌ها با مقوله محوری در پنج عنوان شرایط علی، راهبرد، کنش، زمینه، شرایط مداخله‌گر و پیامد می‌توان تحقق یابد (استراس و کوربین، ۱۳۸۷). در شکل ۱ مدل پارادایمی حکمرانی خوب در راستای توسعه پایدار با رویکرد کنش‌های نوآورانه ارائه شده است.

مقوله محوری: حکمرانی خوب؛ بر اساس نتیجه مصاحبه‌ها، پس از کدگذاری باز و محوری داده‌ها و بررسی ویژگی‌های مورد نیاز برای مقوله محوری حکمرانی خوب که دربرگیرنده سه مقوله مهم آینده‌محور، شایسته‌محور، مردم‌محور و مدیریت سرمایه انسانی به عنوان مقوله محوری انتخاب شدند.

شرایط علی: مسئولیت‌پذیری جامع‌گرا؛ بنا به تعریف، شرایط علی در مدل پارادایمی، شرایط و عواملی‌اند که باعث ایجاد و توسعه پدیده یا مقوله محوری می‌شوند. از میان مقوله‌های تدوین شده، مقوله‌های تعهدات بین‌نسلی، تعهدات اجتماعی و تعهدات زیست محیطی به عنوان مقوله‌های تشکیل‌دهنده شرایط علی و با عنوان مسئولیت‌پذیری جامع‌گرا در نظر گرفته شده است.

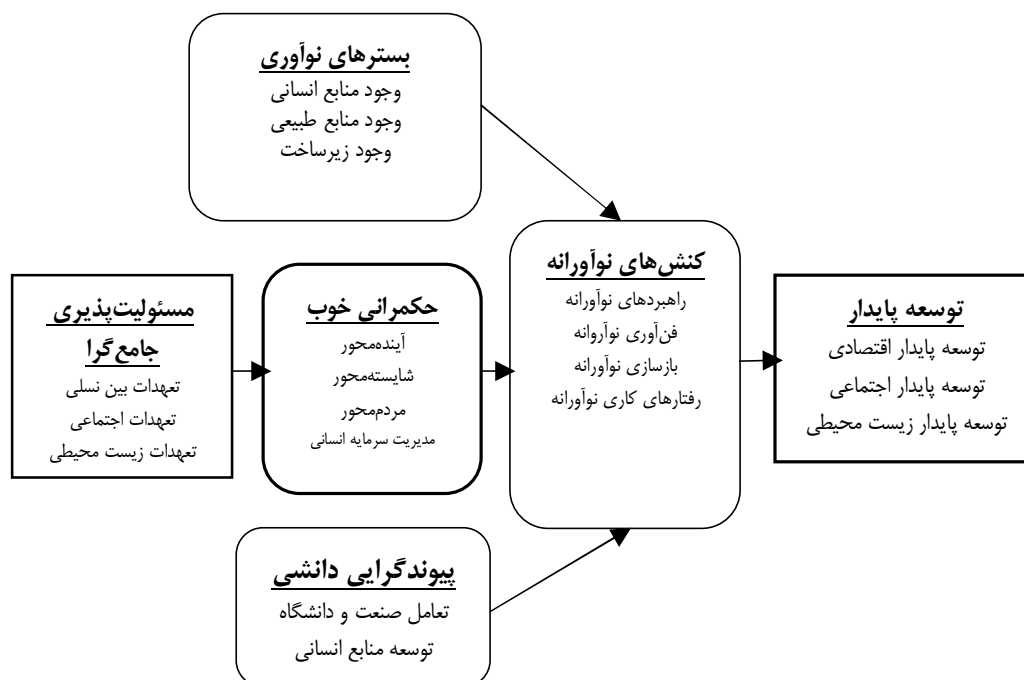
کنش‌ها: کنش‌های نوآورانه؛ این راهبردها بیانگر فعالیت‌ها و چشم‌اندازها، تعاملات و اقدامات هدف‌دار هستند که در پاسخ به مقوله محوری و تحت تأثیر شرایط مداخله‌گر و زمینه اتخاذ می‌شوند. این مقوله‌ها با عنوان کنش‌های نوآورانه شامل راهبردهای نوآورانه، فن‌آوری نوآورانه، بازسازی نوآورانه و رفتارهای کاری نوآورانه هستند.

زمینه و بستر: بسترهای نوآوری؛ این شرایط که بر راهبردها و یا استراتژی‌ها مؤثرند شامل مقوله‌هایی‌اند که در مقایسه با شرایط علی که متغیرهایی فعال‌ترند از قدرت تأثیرگذاری کمتری برخوردارند و در مدل طراحی شده با عنوان کلی بسترهای نوآوری شامل مقوله‌های وجود زیرساخت، وجود منابع طبیعی و وجود منابع انسانی هستند.

شرایط مداخله‌گر: پیوندگرایی دانشی؛ این شرایط مجموعه‌ای از وضعیت‌هایی‌اند که ضمن تأثیر بر راهبردها و استراتژی، مداخله‌گری سایر عوامل را تسهیل یا محدود می‌کند. این شرایط شامل متغیرهای میانجی و واسطه‌ای می‌شوند که در این مدل با عنوان پیوندگرایی دانشی شامل تعامل صنعت و دانشگاه و توسعه منابع انسانی است.

پیامد: توسعه پایدار؛ برخی مقوله‌ها بیانگر نتایج و پیامدهایی‌اند که در اثر اتخاذ راهبردهای استراتژی و متأثر از مقوله محوری، زمینه، شرایط علی و مداخله‌گر ایجاد می‌شوند و توسعه می‌یابند. پیامد این عوامل، شکل‌گیری توسعه پایدار است. که مقوله‌های توسعه پایدار اجتماعی، توسعه پایدار اقتصادی و توسعه پایدار زیست محیطی را در بر می‌گیرد.

هدف در نظریه پردازی داده بنیاد تولید نظریه نه توصیف صرف پدیده است. بدین منظور مفاهیم و مقوله ها باید به طور منظمی به یکدیگر مربوط شوند و ارتباط نظام مند مقوله محوری با سایر مقوله ها در چارچوب روایت تحقیقی ارائه شود. این مهم در کدگذاری انتخابی به انجام می رسد. (استراس و کوربین، ۱۳۸۷). در نظریه ارائه شده به دلیل اینکه معادن یک سرمایه فرانسلی و در عین حال پایان پذیر است باید هر نسلی که از آن استفاده می کند منافع نسل های آینده را نیز در نظر بگیرد. از طرفی رفتارهای حساب نشده و غیر عقلایی بشر و مصرف بی رویه منابع تجدیدناپذیر سبب شده است که کل اکوسیستم صدمه ببیند. به همین دلیل مسئولیت و تعهدی جامع و کامل را که مشتمل بر تعهدات بین نسلی، تعهدات اجتماعی و تعهدات زیست محیطی است به عنوان شرایط علی برای مدیران ایجاد می کند. برای پاسخ گویی و انجام این تعهد وجود نوعی حکمرانی خوب در بین مدیران با ویژگی های آینده محوری، مردم محوری و شایسته محوری نیاز است که به عنوان مقوله محوری مدل مطرح شده است. همچنین ایجاد زیرساخت ها، وجود منابع طبیعی و منابع انسانی بستری را فراهم می کند که در کنار ارتباط دانشگاه - صنعت و توسعه منابع انسانی به عنوان پیوندگرایی دانشی به کنش های نوآورانه مجموعه همچون راهبرها، فناوری و رفتارهای نوآورانه ختم می شود که این کنش ها در نهایت به شکل گیری توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی منجر می گردد.

شکل ۱. مدل پارادایمی تحقیق

بحث و نتیجه‌گیری

مؤلفه‌های حکمرانی در بخش‌های مختلف صنایع کشور به ویژه صنعت معدن نشان می‌دهد که این مؤلفه‌ها از وضعیت خوبی برخوردار نیستند. نتیجه این ضعف، عدم دستیابی به اهداف توسعه‌ای است. به دلیل فرصت‌ها و مزایای فراوانی ناشی از منابع انسانی، سرمایه طبیعی و موقعیت‌های جغرافیایی، این بخش از پتانسیل فراوانی برای دستیابی به توسعه همگانی و پایدار برخوردار است. بر این اساس، شناسایی مؤلفه‌های مؤثر حکمرانی برای دستیابی به توسعه پایدار ضروری و حائز اهمیت است. این پژوهش که با استفاده از راهبرد مفهوم‌سازی داده بنیاد تدوین شده است در پاسخ به این سؤال اصلی پژوهش انجام شد که الگوی حکمرانی خوب به منظور توسعه پایدار با رویکرد کنش‌های نوآورانه در مجتمع معدنی گل گهر چگونه است؟

در مدل ارائه شده حکمرانان و مدیران با توجه به تعهدی که نسبت به مسائل زیست محیطی نسل کنونی و نسل‌های آینده دارند با نگاه بلندمدت، استفاده از نیروهای شایسته و استفاده از پتانسیل مردم یا همان بخش خصوصی در جهت توسعه پایدار گام برمی‌دارند. با ایجاد نوآوری، ظرفیت و توانمندی‌های فنی و مدیریتی افزایش می‌یابد، باعث رشد بهره‌وری و انعطاف‌پذیری و رویه‌های کاری بهتر و کارآمدتر و اثربخش‌تر شده و سبب مزیت رقابتی پایدار و به تبع آن توسعه پایدار می‌گردد؛ به ویژه اگر این پیوند و ارتباط با بخش دانشی کشور به ویژه دانشگاه‌ها برقرار گردد. وجود منابع طبیعی، استفاده کارآمد و مؤثر از منابع انسانی جوان و بانگیزه در کنار فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم می‌تواند گامی مهم و مؤثر دیگر جهت محقق شدن توسعه پایدار گردد.

بر اساس ادبیات، منظور از حکمرانی خوب سازوکارها، فرایندها و نهادهایی است که به واسطه آن‌ها شهروندان گروه‌ها و نهادهای مدنی منافع مدنی خود را دنبال می‌کنند و حقوق قانونی خود را به اجرا درمی‌آورند و تعهدات‌شان برآورده می‌سازد. با فرض اینکه توسعه پایدار هدف کلی است، اصول حکمرانی خوب باید در استفاده از تمام قوانین محیط زیست، اقتصاد و توسعه اجتماعی یک کشور یکپارچه باشد (علیزاده، ۱۳۹۵).

بر اساس مدل به دست آمده مسئولیت‌پذیری جامع‌گرا شامل سه بعد تعهدات بین‌نسلی، تعهدات اجتماعی و تعهدات زیست محیطی است. شرکت‌های معدنی، نگرانی‌های اجتماعی و زیست‌محیطی را در فعالیت‌های عملیاتی کسب و کار در تعامل با گروه‌های ذینفع خود در نظر می‌گیرند. همچنین وقتی که شرکت تعهدات خود را مبنی بر برآورده ساختن نیازهای نسل کنونی بدون کاهش توان نسل آینده را ایفا نکند، در واقع به مالکیت مشترک منابع خدادادی اهمیت داده است. این مسئولیت‌پذیری جامع، وجود یک حمرانی خوب را ضروری

می‌سازد. حکمرانان با داشتن شایسته‌محوری، مردم‌محوری، آینده‌محوری و مدیریت سرمایه‌های انسانی نقش عمده‌ای در رسیدن به توسعه پایدار ایفا می‌کنند. مجموعه‌ای از یک تیم مدیریتی قوی و یکپارچه از مدیران که از پتانسیل منابع انسانی استفاده می‌کنند ضروری است و این گروه از مدیران توجه ویژه‌ای به بخش خصوصی داشته و همچنین دید بلندمدتی نسبت به آینده دارند. مطالعات نظری و تحلیل تجربی نشان داده‌اند که حکمرانی خوب می‌تواند ارزش بازار شرکت‌ها را افزایش داده و عملکرد اجرایی را بهبود بخشد (کرمرز و فرل^۱، ۲۰۱۴). حکمرانی خوب تلاش می‌کند تا اطمینان حاصل کند که شرکت‌ها یا سازمان‌ها دارای فرآیندهای تصمیم‌گیری مناسب و سیستم کنترل هستند تا منافع سهامداران، کارمندان، تأمین کنندگان، مشتریان و جامعه تأمین شود. بنابراین برخی از صاحب‌نظران اذعان کردند که توسعه پایدار و رسیدن به این مهم در قلب حکمرانی خوب نهفته است.

امروزه نوآوری به طور فزاینده‌ای به عنوان یکی از عوامل اصلی موفقیت درازمدت شرکت در بازارهای رقابتی محسوب می‌شود. دلیل این امر آن است که شرکت‌ها با حاکمیت خوب قادر خواهند بود در جهت ظرفیت ایجاد نوآوری سریع‌تر و بهتر از شرکت‌های غیرنوآور به چالش‌های محیطی پاسخ دهند (جیمز-جیمز^۲، ۲۰۰۸). بنابراین با توجه به تغییرات محیطی و وجود رقبا در حیطه فعالیت سازمان‌ها برای رسیدن به توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نیاز به رویکردها و فعالیت‌های خلاقانه و نوآورانه ضروری به نظر می‌رسد. از آنجایی که شکل‌گیری رفتارهای نوآورانه نیازمند بستر و شرایط لازم است، وجود منابع انسانی، منابع طبیعی و زیر ساخت‌های مناسب می‌تواند بستر و شرایط لازم را برای کنش و فعالیت‌های نوآور شکل دهد. تعامل دانشگاه و صنعت که همواره مورد تاکید صاحب‌نظران بوده به همراه توسعه و افزایش دانش سرمایه‌های انسانی می‌تواند روند نوآوری را در شرکت‌ها تسریع کند و در نهایت با راهبردها و فعالیت‌های خلاقانه به توسعه پایدار در تمامی ابعاد دست یافت. در این راستا با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهادی زیر جهت شکل‌گیری توسعه پایدار ارائه می‌گردد.

- باتبلیغ و شیوه‌های متنوع آموزشی این باور و تفکر در بین مدیران و همپنین کلیه اعضا و کارکنان شرکت‌ها نهادینه گردد که این منابع متعلق به نسل کنونی و نسل‌های آینده است. بنابراین باید از این منابع به نحو صحیح و درست در جهت توسعه همه‌جانبه منطقه و کشور استفاده گردد.

- باید در انتخاب و انتصاب مدیران معیارهای حکمرانی خوب شامل آینده‌محوری، مردم‌محوری و شایسته‌محوری مورد توجه قرار گیرد. زیرا با ویژگی آینده‌نگری مدیران برنامه‌های را در جهت تحقق رسالت و مأموریت سازمان بخواهند داشت و همچنین با مقوله مردم‌محوری امکان مشارکت تمام اقشار جامعه را فراهم خواهند ساخت تا از توان بخش‌های مردمی جهت تحقق توسعه پایدار استفاده شود.
- مدیران باید با تقویت دانش و توان کارکنان از سرمایه‌های انسانی موجود استفاده بهتری نمایند و همچنین موانعی را که باعث تضعیف ارتباط بین دانشگاه و صنعت می‌شود شناسایی و در جهت برطرف کردن موانع اهتمام ورزند.
- باید از منابع طبیعی و انسانی به عنوان دارایی‌های ارزشمند کشور در جهت توسعه همه جانبه کشور به طور مناسب استفاده گردد.
- با سرمایه‌گذاری‌های جدید از مدل‌های نوآوری که با شرایط منطقه جهت توسعه پایدار ضروری است استفاده گردد.
- از استراتژی‌های نوآورانه جهت کسب مزیت رقابتی در صنایع معدنی استفاده گردد و با تشویق کارکنان به ارائه نظریه‌های جدید و استفاده از این ایده‌ها به احساسات مثبت روانی کارکنان پاسخ داده شود
- نبود رابطه قوی بین دانشگاه‌ها و صنایع جهت استفاده از ایده‌های دانشگاهی، عدم اعتماد مدیران به منابع انسانی جهت استفاده از ابتکار عمل فردی کارکنان و همچنین عادت مدیران به استفاده از روش‌های قدیمی و گذشته از محدودیت‌های این پژوهش بود. به پژوهشگران توصیه می‌شود در تحقیقات خود به انواع موانع بازدارنده خلاقیت و نوآوری در شرکت‌های معدنی بپردازند که سبب کندی توسعه پایدار می‌شود.

منابع

- آخوندی، محمد؛ پورشافعی، هادی و راشدی، فرزانه. (۱۳۹۳). نقش نیروی انسانی در توسعه پایدار با رویکرد آموزش عالی. مجموعه مقالات دومین همایش آموزش عالی و توسعه پایدار، تهران، ۶۷-۸۴.
- استراس، آنسلم و جولیت، کوربین. (۱۳۸۷). اصول روش تحقیق کیفی نظریه مبنایی: رویه‌ها و شیوه‌ها. ترجمه: بیوک محمدی. تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران.
- پورمیرزایی، راشد. (۱۳۹۶). بررسی نقش صنعت معدنکاری و منابع معدنی در توسعه پایدار. نشریه مهندسی منابع معدنی، ۲(۳)، ۸۱-۹۲.
- جعفری، انوش و قنبری، حمیده. (۱۳۹۶). مطالعه موانع توسعه اقتصادی جمهوری اسلامی. نشریه پژوهش ملل، ۲(۲۱)، ۴۷-۶۱.

- رحیم‌نیا، فریبرز؛ خوراکیان، علیرضا و قادری، فرشاد. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر استراتژی‌های نوآوری بر عملکرد کسب و کارهای صادراتی. *نشریه مدیریت کسب و کارهای بین‌المللی*، ۱(۳)، ۱-۲۲.
- سلیمی، جلیل و مکنون، رضا. (۱۳۹۷). فراتحلیل کیفی پژوهش‌های علمی ناظر بر مسئله حکمرانی در ایران. *نشریه مدیریت دولتی*، ۱۰(۱)، ۱-۳۰.
- شاه‌آبادی، ابوالفضل و پورجوان، عبدالله. (۱۳۹۱). رابطه حکمرانی با شاخص‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای برگزیده. *نشریه علوم اجتماعی*، ۹(۲)، ۳۵-۷۵.
- شاکری، فاطمه؛ طهارى مهرجردی، محمدحسین؛ دهقان‌دهنوی، حسین و کاوندی، رضا. (۱۳۹۰). بررسی ارتباط جو سازمانی و نوآور بودن در فرایند. *نشریه مدیریت تولید و عملیات*، ۲(۱)، ۲۹-۴۶.
- طبقچی‌اکبری، لاله؛ بابازاده، محمود؛ سامعی، قاسم و آخوندزاده، یوسف. (۱۳۹۸). تأثیرات حکمرانی خوب و اصلاحات مالی بر بهره‌وری کل عوامل تولید در بخش صنعت و معدن ایران. *نشریه مدیریت دولتی*، ۱۲(۲)، ۲۶۳-۲۹۰.
- ضیائی، محمود و اسدیان‌اردکانی، فائزه. (۱۳۹۹). چهارچوبی برای سطح‌بندی متغیرهای حکمروایی خوب در توسعه پایدار مقصدهای گردشگری نمونه پژوهش شهرستان میبد. *نشریه علم برنامه‌ریزی فضایی*، ۱۱(۱)، ۱-۲۷.
- علیزاده، سعیده و بیات، مریم. (۱۳۹۵). بررسی اثر حکمرانی خوب بر محیط زیست در کشورهای با درآمد متوسط. *نشریه علوم و تکنولوژی محیط زیست*، ۱۸(ویژه‌نامه شماره ۲)، ۵۰۱-۵۱۳.
- غفاری، هادی؛ یونسی، علی و رفیعی، مجتبی. (۱۳۹۵). تحلیل نقش سرمایه‌گذاری در آموزش جهت تحقق توسعه پایدار؛ با تأکید ویژه بر آموزش محیط زیست. *نشریه آموزش محیط زیست و توسعه پایدار*، ۱(۱۵)، ۷۹-۱۰۰.
- کرمانی، صباغ و باسختا، مهدی. (۱۳۸۸). بررسی کارایی کشورهای اسلامی در بخش بهداشت و آموزش با استفاده از روش تحلیل پوششی داده‌ها. *نشریه پژوهش‌های اقتصادی*، ۹(۴)، ۶۵-۸۷.
- کریم‌میان، زهره؛ قاضی‌نوری، سیدسپهر و ذوالفقارزاده، محمدمهدی. (۱۳۹۸). طبقه‌بندی ویژگی‌های حکمرانی از طریق شبکه‌های خط‌مشی با استفاده از روش فراترکیب. *نشریه مدیریت دولتی*، ۱۱(۳)، ۳۷۷-۴۰۲.
- مبارک، اصغر و آذریپوند، زیبا. (۱۳۹۸). نگاهی به شاخص‌های حکمرانی خوب از منظر اسلام و تأثیر آن بر رشد اقتصادی. *نشریه اقتصاد اسلامی*، ۹(۳۶)، ۲۰۸-۱۷۹.
- ملکی‌نیا، عماد؛ بازرگان، عباس؛ واعظی، مظفرالدین و احمدیان، مجید. (۱۳۹۳). شناسایی و اولویت‌بندی مؤلفه‌های دانشگاه پایدار. *نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی*، ۳(۲۰)، ۱-۲۶.
- مندگاری‌بامکان، علی‌محمد. (۱۳۹۸). عرصه تعامل بازیگران نوآوری با تکنیک‌های مدیریت نوآوری. *نشریه توسعه تکنولوژی صنعتی*، ۳۸، ۶۷-۷۸.
- مکنون، رضا؛ سلیمی، جلیل و بهرامی، محسن. (۱۳۹۳). فراتحلیلی بر آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه در ایران. *نشریه راهبرد اقتصاد*، ۳(۱۰)، ۱۶۷-۱۳۷.

مؤمنی، فرشاد؛ عطاپور، محمدرضا؛ صالح‌زاده، رضا و خزائی، محمدمهدی. (۱۳۹۳). ترتیبات نهادی و توسعه همه جانبه: نقش نوآوری‌های نهادی در دستیابی به توسعه فناوری و توسعه پایدار. نشریه پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)، ۱۵(۳)، ۱۳۰-۱۷۰.

نادری، ابوالقاسم؛ حیدری کبریتی، طیبه و امیری، عبدالرضا. (۱۳۹۴). ارتباط بین سرمایه انسانی و عملکرد سازمانی: مورد پژوهی شعب شرکت بیمه آسیا. نشریه پژوهش‌های رهبری و مدیریت آموزشی، ۲(۵)، ۳۰-۱.

نیک‌بین، مهنا و کرمی، مهرداد. (۱۳۹۱). بررسی پایداری اجتماعی- فرهنگی توسعه گردشگری؛ مطالعه موردی: جزیره کیش. نشریه تحقیقات فرهنگی، ۵(۲)، ۱۳۷-۱۵۸.

هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۵). راهنمای عملی پژوهش کیفی. تهران: انتشارات سمت.
یگانگی، سیده عاطفه. (۱۳۹۵). اولویت‌بندی شاخص‌های حکمرانی خوب در سازمان‌های کارا مطالعه موردی: شعب بانک رفاه استان قزوین. نشریه رسالت مدیریت دولتی، ۲۱(۷)، ۹-۱.

Acemoglu, D.; Gallego, F.A. and Robinsin, J.A. (2014). Institution, Human Capital and Development. *Instituto de economia*. Pontificia Universidad Catolica de Chile. Working Paper, No. 449.

Aidt, T.; Dutta, J. and Sena, V. (2008). Governance Regimes, Corruption and Growth: Theory and Evidence. *Journal of Comparative Economics*, 36(2), 195-550.

Alexeev, M. and Conrad, R. (2009). The Elusive Curse of Oil. *The Review of Economics and Statistics*, 91(3), 586-598.

Al Mamun, M.; Sohag, K. and Hassan, N.K. (2017). Governance, Resources and Growth. *Economics Modelling*, 63, 238-261.

Arezki, R. and Van der Ploeg, R. (2011). Can the Natural Resource Curse Be Turned into a Blessing? The Role of Trade Policies and Institutions. *IMF, Working Papers*, 1-34.

Bhattacharyya, S. and Hodler, R. (2010). Natural Resources, Democracy and Corruption. *European Economic Review*, 54, 608-621.

Bryant, R.L. and Bailey, S. (1997). *Third World Political Ecology*. London: Routledge.

Castelnovo, P.; Chiara, F.D.B. and Massimo, F. (2019). Quality of Institutions and Productivity of State-Invested Enterprises: International Evidence from Major Telecom Companies. *European Journal of Political Economy*, 1(58), 102-117.

Cavalcanti, T.V.D.V.; Mohaddes, K. and Raissi, M. (2011). Growth, development and natural resources: New evidence using a heterogeneous panel analysis. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 51(4), 305-318

Cremers, M. and Ferrell, A. (2014). Thirty Years of Shareholder Rights and Firm Value. *The Journal of Finance*, 69, 1167-1196.

Demetrides, P. and Hook Law, S. (2006). Finance, Institutions and Economic Development. *International Journal of Finance & economics*, 11(3), 245-260.

- Dariah, A.R.; Syukri Salleh. M. and Shafiai, H. (2016). A New Approach for Sustainable Development Goals in Islamic Perspective. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 216, 159-166.
- Dietz, T. (2003). The Struggle to Govern the Commons. *Science*, 302 (5652), 1907-1912.
- Evans, Peter. (2014). Development as Institutional Change: The Pitfalls of Monocropping and the Potentials of Deliberation. *Studies in Comparative International Development*, 38(4), 30-52.
- Glaeser, E.L.; La Porta, R.; Lopez-de-Silanes, F. and Shleifer, A. (2004). Do Institutions Cause Growth?. *Journal of Economic Growth*, 9(3), 271-303.
- Gylfason, T. and Zoega, G. (2001). Natural Resource and Economic Growth: The Role of Investment. *CEPR Discussion Paper*, No. 2743.
- Jimenez-Jimenez, D.; Sanz Valle, R. and Hernández Espallardo, M.(2008). Fostering Innovation: The Role of Market Orientation and Organizational Learning. *European Journal of Innovation Management*, 11(3), 389-412.
- Joaguin, L. R. and Chiva, R. (2006). A measurement Scale for Product Innovation Performance. *European Journal of Innovation Management*, 6(4), 333-346.
- Marien, C. and Pizam, A.(1997). Implementing Sustainable Tourism Development Through Citizen Participation in The Planning Process. *Tourism Development and Growth*, 9(4), 164-178.
- Munjal, S. and Kundu, S. (2017). *Exploring the Connection Between Human Capital and Innovation in The Globalising World*. Human Capital and Innovation (pp. 1-11). PalgraveMacmillan UK.
- North, Douglass C. and Wallis, John Joseph. And Weingast, Barry R. (1990). Violence and the Rise of Open-Access orders. *Journal of Democracy*, 20(1), 55-68.
- North, D.; Acemoglu, J.; Fukuyam, F. and Rodrik, D. (2008). *Governance Growth and Development Decision-Making* (1-9). World Bank.
- Omri, A. and Nejeh Ben Mabrouk. (2020). Good governance for sustainable development goals: Getting ahead of the pack or falling behind?. *Environmental Impact Assessment Review*, 83:106388.
- Paul, B. (2012). Technology and Institutions: Theoretical Aspects if Institutional Innovation and its Deficiency in Haiti. *Munich Personal RepEc ARCHIVE* (MPRA), Paper No. 39140.
- Plewa, C.; Korff, N.J.; Macpherson, G. and Baaken, T.G. (2013). University – Industry Linkages Evolution: An Empirical Investigation Success Factors. *R & D Management*, 43(4), 365-380.
- Rodrik, D. (2018). Premature Deindustrialization. *Journal of Economic Growth*, 21 (1).
- Rossi, F. (2010). The Governance of University-Industry Knowledge Transfer. *European Journal of Innovation Management*, 13(2), 155-171.
- Jingzheng, R.; Liang, H.; Dong, L.; Gao, Z.; He, C.; Pan, M. and Sun, L. (2017). Sustainable Development of Sewage Sludge-To-Energy in China: Barriers Identification and Technologies Prioritization. *Renewable and sustainable Energy Reviews*, 67, 384-396.

- Stiglitz, J.E. (2012). *Good Growth and Governance in Africa*. Oxford: Oxford University Press.
- Smith, W.K. and Tushman, M.L. (2005). Managing Strategic Contradictions: A Top Management Model for Managing Innovation Streams. *Organization Science*, 16(5), 522-536.
- Tajeddini, K. and Trueman, M. (2008). Effect of Customer Orientation and Innovativeness on Business Performance: A Study of Small-Sized Service Retailers. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 6(2), 280-295.
- Kaufman, D., Kraay, A. and Mastruzzi, M. (2010). The World Wide Governance Indicators: A Summary of Methodology. *Working Paper*, 5430, 1-28.
- Vollenbroek, F. (2002). Sustainable Development and The Challenge if Innovation. *Journal of Cleaner production*, 10, 215-223.
- Yan, Y.; Wang, C.; Quan, Y. Wu, G. and Zhao, Jingzhu. (2018). Urban sustainable Development Efficiency towards The Balance Between Nature and Human Well-Being: Connotation, Measurement, and Assessment. *Journal of Cleaner Production*, 178, 67-75.
- World Bank. (2020). *World Development Indicators*. Retrieved from: [http://www. WorldBank.org/data/online databases.html](http://www.WorldBank.org/data/online databases.html).